

**EL QUE VIVIM
NO ÉS NORMAL
EL QUE DEMANEM
NO ÉS EXTRAORDINARI**

**Propostes de les entitats del Sector Social
dels Jesuïtes a Catalunya davant
les eleccions municipals del 26 de maig del 2019**

El Sector Social de la Companyia de Jesús a Catalunya està conformat per:
Arrels Sant Ignasi (Lleida), Fundació Carles Blanch - Centre Sant Jaume (Badalona), Entrecultures
Barcelona, Fundació Salut Alta (Badalona), Fundació Lluís Espinal-Cristianisme i Justícia (Barcelona),
Fundació Migra Studium (Barcelona) i Fundació La Vinya (L'Hospitalet de Llobregat).

Aquestes entitats acullen, atenen i acompanyen a 13.500 persones, mitjançant 45 projectes ubicats
en 4 ciutats: Badalona, Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat i Lleida. El grup humà que sosté tota
aquesta acció social i educativa consta de 850 persones voluntàries i més de 100 professionals.

EL QUE VIVIM NO ÉS NORMAL EL QUE DEMANEM NO ÉS EXTRAORDINARI

Propostes de les entitats del Sector Social dels Jesuïtes a Catalunya davant les eleccions municipals del 26 de maig del 2019

Dia a dia **acompanyem, atenem, servim i defensem els drets de moltes persones dels nostres barris i ciutats**. Persones de totes les edats i procedències que es veuen obligades a viure en situacions de pobresa, precarietat i explotació per causa d'un sistema injust.

Les **entitats del sector social dels Jesuïtes a Catalunya** treballem conjuntament per donar resposta des de l'acció social i educativa així com des de l'acompanyament en l'exercici dels drets. La nostra acció està arrelada al territori on ens situem: la ciutat de **Lleida**, els barris de **Sant Roc i la Salut Alta a Badalona**, els barris de **Bellvitge i el Gornal a l'Hospitalet de Llobregat**, i el **barri Gòtic a Barcelona**.

Hem deixat enrere la crisi econòmica i financera, però ho hem fet a un preu molt elevat. La polarització social cada vegada més gran està configurant una societat on la pobresa es fa cada vegada més extensa i més profunda. **La precarietat i la desprotecció de moltes famílies i persones està esdevenint un element inacceptable de la nostra quotidianitat**. Ens preocupa especialment com aquesta dinàmica pren forma als nostres barris i ciutats, empobrint i malmetent les condicions materials de vida, les relacions personals i veïnals i la competència per uns recursos cada cop més escassos.

El pròxim 26 de maig se celebren eleccions municipals. Des de les entitats del sector social de la Companyia de Jesús a Catalunya veiem aquesta data com una possibilitat per posar de manifest alguns dels **elements que han de centrar l'acció del govern local**, pensant estrictament des de l'àmbit municipal i amb voluntat de revertir en fets que millorin la vida de les persones, més enllà de quin sigui el color polític del municipi. **L'atenció i la garantia de drets de les persones més vulnerables d'una ciutat mostren quin és el model de ciutat que s'aplica**.

Al llarg d'aquest document no exposarem fets i reivindicacions que siguin extraordinàries, sinó més aviat situacions que, lamentablement, en la majoria dels casos han estat normalitzades. Davant l'escàndol de la pèrdua permanent de drets de les persones més vulnerables, i de la impossibilitat d'exercir-los, apostem per l'evidència del sentit comú. Tres punts són especialment importants. **Garantir el dret a l'habitatge**; que la inseguretat residencial no sigui un condicionant pels projectes de vida de les famílies i les persones que viuen al nostre país. **Garantir una protecció social** a aquelles persones en una situació de major vulnerabilitat, començant per un enfortiment dels serveis socials d'atenció primària, la porta d'entrada i més accessible per a aquelles persones que cerquen suport. En tercer lloc, **reforçar el paper dels equipaments públics com a espais de promoció de la vida social i comunitària**, assegurant la participació de tota la societat i eliminant qualsevol element estigmatitzant de la pobresa.

1 HABITATGE

L'habitatge és un dret fonamental i un dels elements que garanteix la vida als barris. Als nostres barris i ciutats ha passat a ser una de les principals problemàtiques, bé per no poder fer front al pagament hipotecari, bé per una pujada abusiva del preu del lloguer. El seu tractament com un mercat més, a la lliure disposició de l'oferta i la demanda, provoca l'exclusió d'una gran part de la població que no pot accedir-hi.

Aquesta vulnerabilitat afecta plenament el desenvolupament de projectes vitals, tant individuals com familiars, a la vegada que desposseeix als barris i ciutats d'uns teixits veïnals perdurables, que són l'element més bàsic de la cohesió social. En especial deixa en situació de desprotecció a molts infants i adolescents davant l'absència de mecanismes efectius d'emergència habitacional per a famílies amb fills i filles.

Lloguer: sobrecàrrega i desnonaments invisibles

Segons dades de la Secretaria d'Habitatge, l'evolució del lloguer mitjà contractual al llarg de la darrera legislatura mostra una pujada sostinguda en tots els municipis: a Lleida el 10,88%, a Barcelona el 24%, a l'Hospitalet de Llobregat el 24,95% i a Badalona el 32,06%. Un augment que es concentra especialment en el darrer any.

Habitatge insegur i infrahabitatge

Aquesta situació empeny a moltes persones a allotjar-se temporalment en llocs i condicions que no permeten construir una llar. Espais que proporcionen un sostre més o menys segur per passar la nit però que en cap cas es poden considerar una llar.

«Una mare amb un fill de 6 anys, sense habitatge, dormen al menjador d'uns coneguts, a terra. No poden romandre a la casa sols, per tant, han de marxar de la casa quan els altres se'n van. La mare quan deixa el nen a l'escola busca algun parc per dormir, ja que a la nit no descansa, però alguna vegada la guàrdia urbana l'ha despertat i li pregunta què fa. Serveis socials no disposa de cap recurs pel que fa a l'habitatge. Li han ofert cursos i ajuts d'aliments. Ella busca habitació i no en troba perquè li diuen que no volen "gent negra".»

Fundació Salut Alta, Badalona

En aquells casos en què es pot seguir pagant un habitatge de lloguer ens trobem que per les famílies i/o persones en situació d'exclusió representa una sobrecàrrega econòmica molt important que desencadena altres situacions de gran vulnerabilitat.

Davant d'aquesta situació d'absoluta desprotecció del dret a l'habitatge proposem:

- 1.** Establir un protocol municipal en situacions d'emergència que sigui de caràcter garantista i efectiu. La garantia real que cap persona menor d'edat pugui quedar sense una llar on viure.
- 2.** Garantir l'acompanyament continuat en els casos de vulneració del dret a l'habitatge.
- 3.** Simplificar el llenguatge i traduir els materials a les llengües més parlades del municipi.
- 4.** Incrementar substancialment un parc públic d'habitatge en règim de lloguer d'ús social.
- 5.** Utilitzar l'[índex de referència del preu de lloguer](#), per a detectar arrendaments abusius, i incidir en la regulació del preu del lloguer penalitzant a aquells arrendadors que sobrepassin aquest indicador, o bonificant als arrendadors que ofereixin rendes justes.
- 6.** Promoure l'arrendament de pisos buits a través de la borsa d'habitatge municipal, detectant en un primer moment els pisos buits que hi ha a cada ciutat; promovent mesures que garanteixin la conservació i el pagament de l'habitatge i penalitzant als propietaris (especialment a entitats financeres i a grans arrendadors) dels immobles que fa més de dos anys que no estan ocupats.

2 SERVEIS SOCIALS

Els serveis socials bàsics d'atenció primària són un element clau per garantir la cohesió social als barris. El desmantellament de l'estat del benestar no s'ha revertit quan s'ha donat oficialment per acabada l'anomenada crisi econòmica. Actualment, la sobresaturació dels serveis socials bàsics representa una dificultat important, tant en el seu accés —esperant entre 4 i 8 setmanes per una primera cita als barris de l'Àrea Metropolitana de Barcelona on tenim implementació, i 2 setmanes d'espera a la ciutat de Lleida— com en la qualitat de l'atenció, amb equips ja de per si escassos, a on directament ni se supleixen les baixes.

«Una família (parella amb 3 filles, dues d'elles menors d'edat) no pot fer front a la pujada del lloguer i han de marxar del barri Gòtic a Vilapicina, on troben un pis que s'ajusta a les seves condicions econòmiques. Fan la mudança a l'estiu, i a l'hora d'inscriure a la filla petita, de 6è d'EP, a l'escola pública del barri es troben que no hi ha places. Li assignen una plaça a una escola concertada que els demana més de 250€ en concepte de material escolar.

Al no poder fer front a aquest pagament la mare entén que no pot portar a l'escola la seva filla, quedant-se la primera setmana a casa amb la por de rebre una denúncia per la no-escolarització.

Tota aquesta problemàtica es soluciona quan arriba el dia de cita amb serveis socials, després de tota aquesta situació. La cita l'havia demanat a l'agost, amb previsió de la problemàtica, però no és fins a finals de setembre que li donen hora.»

Fundació Migra Studium, Barcelona

Una escassetat de recursos que porta a situacions límit en casos molt diversos:

«Es detecta a través de la xarxa de suport veïnal i comunitari de l'entitat el cas d'una dona gran, habitual a la parròquia, la qual mostra signes evidents de deixadesa i demència, que cada vegada van a més. La senyora conviu amb una filla que pateix problemes de salut mental, per la qual cosa, i tenint clar que la filla no pot assumir les cures de la mare, s'activen els protocols habituals de serveis socials:

Es gestiona l'ingrés en un centre de dia, l'entrada al qual i segons els càlculs de serveis socials hauria d'haver estat abans de novembre de 2018, cinc mesos després encara no tenim cap resposta.

Veient que la demència empitjora, i intuïnt des de l'entitat, que podrien haver signes de maltractament, es presiona per a gestionar l'ingrés a una residència. Les opcions són una llista d'espera d'uns 5 anys a la ciutat d'origen, en la qual té la seva xarxa de suport social, o llista d'espera de 6 a 8 mesos en una residència a Collbató, a més de 39 km.»

Fundació La Vinya, L'Hospitalet de Llobregat

Per això és fonamental:

- 1.** Substituir les baixes laborals de manera immediata per no augmentar la saturació actual del servei.
- 2.** Establir un cribatge en la primera acollida a serveis socials bàsics d'atenció primària, que pugui agilitzar l'atenció a les situacions d'urgència i no obligui a esperar tant per una primera visita, especialment en situacions d'urgència.
- 3.** Reduir el temps d'espera per la primera cita.
- 4.** Assegurar el servei de traducció i interpretació transversal a tots els serveis de l'administració.
- 5.** Garantir l'emissió de la documentació necessària per accedir al transport bonificat (com per exemple T-Mes Bonificada).
- 6.** Enfortir els equips de serveis socials d'atenció primària, donat-los d'una major partida pressupostària i augment dels equips de treball.

3 URBANISME I EQUIPAMENTS PÚBLICS

La vida de barri es caracteritza per un ús important dels espais urbans compartits. Aquest fet, juntament amb condicions de violència estructural sobre les persones més empobrides, pot representar un element de generació de conflictes de convivència.

En barris que es representen estigmatitzats als mitjans de comunicació, és fonamental garantir que estiguin en unes condicions de neteja i salubritat adequades. El respecte i cura del barri és una obligació de l'administració municipal i exerceix un paper modèlic davant un veïnat que sovint és culpabilitzat per l'estat de degradació de determinades zones.

Un col·lectiu que fa un especial ús de l'espai urbà és el jovent. Per això és imprescindible no criminalitzar a aquest col·lectiu i oferir recursos i equipaments públics que sovint no estan oberts o en actiu en el seu temps d'oci.

«La situació per moltes de les persones que dormen o han de passar moltes hores diürnes al carrer és exasperant quan es troben amb les fonts d'aigua potable públiques desconectades, sobretot al casc antic i en mesos d'estiu (per evitar conglomeracions de persones temporeres que necessiten aigua), però també durant l'hivern limitant l'ús de l'aigua per a persones que no en tenen accés. A aquesta situació s'hi suma el fet que la remodelació de les places públiques com la del Dipòsit de Lleida, es fan sense integrar cap font ni cap ombra o construint bancs individuals (que impossibiliten que una persona hi pugui dormir), fomentant el desús de la plaça com a centre socialitzador que és.»

Arrels Sant Ignasi, Lleida

Davant d'això, hi ha punts en comú que són fonamentals:

- 1.** Garantir que l'espai urbà dels barris pugui ser un espai tan habitable com ho són altres territoris amb menor estigmatització, garantint un principi d'equitat territorial.
- 2.** Vetllar pel manteniment i neteja de l'espai per part de l'administració local i no culpabilitzant el veïnat.
- 3.** Promoure l'obertura d'equipaments amb uns horaris inclusius per a totes les edats.
- 4.** Substituir els elements de l'arquitectura urbanística de caràcter discriminatori (bancs públics individuals, fonts tancades o elements punxants) per d'altres inclusius.
- 5.** Aplicar el principi de no regressió ambiental, especialment en els espais categoritzats com a zones verdes en territoris amb pocs espais comuns.

ALS MUNICIPIS

Badalona

HABITATGE

1. Promoure incentius públics al lloguer que garanteixi el dret a l'habitatge a les famílies més vulnerables. Aquelles que es troben en pitjors condicions - irregularitat, manca de nòmines, RMG - són les que tenen més dificultats en accedir a les ajudes.
2. Incorporar serveis de mediació en conflictes d'accés a l'habitatge.
3. Obrir un alberg d'emergència habitacional.

SERVEIS SOCIALS

1. Treballar a partir de plans individualitzats, clarificant una ratio màxima d'usuaris per professional i prioritzant en equip i pressupost les zones d'alta complexitat.
2. Optimitzar els recursos públics i privats.
3. Dissenyar un conjunt de polítiques preventives, avui inexistents.
4. Comptabilitzar l'equip d'educadors/es de carrer que existeix actualment.
5. Facilitar els processos burocràtics, com per exemple en el cas de serveis socials i l'EAIA.

URBANISME I EQUIPAMENTS PÚBLICS

1. Invertir en il·luminació per generar més seguretat.
2. Invertir en neteja i control de plagues.
3. Promoure campanyes de sensibilització per a la cura de l'espai públic.
4. Mantenir els espais públics des de l'administració, garantint que tots els barris es trobin en igualtat de condicions.
5. Adequar el sistema de reciclatge.

HABITATGE

1. Garantir l'habitatge protegit, d'ús social i d'emergència en el mateix barri de residència.
2. Donar a conèixer l'Oficina de l'Habitatge del Districte, així com proporcionar informació en diverses llengües per garantir l'accés a la informació de forma equitativa.

SERVEIS SOCIALS

1. Crear un equip d'educació de carrer al Gòtic, donat que és l'únic barri on encara no existeix.
2. Pal·liar els efectes de la centralització de serveis socials en l'àmbit de dependència, que ha suposat la pèrdua de la meitat de l'equip de serveis socials bàsics de barri.
3. Clarificar el sistema de derivació a serveis socials, quines són les seves funcions, i a quin perfil de població cada ens públic aten (i.e SAIER).

URBANISME I EQUIPAMENTS PÚBLICS

1. Obrir equipaments públics els caps de setmana afavorint la proposta d'espais d'oci orientats al veïnat:
  - Ludoteques de la Placeta del Pi (Ajuntament) i del Carrer Ample (Generalitat). Els dissabtes es troben tancades i al mes de juliol només obren al matí.
  - Biblioteca Andreu Nin. Els caps de setmana són un moment vital en l'oci familiar, un element absent en els equipaments públics del barri.

ALTRES

1. Relacions amb l'administració:
  - Garantir la traducció i interpretació a totes les institucions públiques: escoles entre famílies i professorat, oficines administratives, d'habitatge, serveis socials, etc.
2. Empadronament:
  - Facilitar el servei d'empadronament, flexibilitzant l'aportació de document acreditatiu (que no només siguin passaport o document d'identitat d'origen).
  - Agilitzar el procés d'empadronament sense domicili fixe (actualment es pot tardar 3 mesos o més).
  - Facilitar que es pugui recollir el certificat/carta d'empadronament sense domicili fixe en una institució pública.

3. Acollida a persones nouvingudes

- Establir model de serveis socials que contempli una mirada transversal a les migracions i atengui als usuaris i usuàries des d'una perspectiva integral i només des de la vessant econòmica.
- Garantir un acompanyament personal i lingüístic en els processos de tramitació electrònica.
- Reduir el temps d'espera per l'entrevista de sol·licitud d'asil al SAIER.
- Dotar de més recursos, econòmics i de personal, al SAIER en l'actual situació d'emergència.
- Facilitar l'obertura del Centre d'Atenció Nocturn d'Emergències durant tot l'any per pal·liar amb les llargues llistes d'esperes dels Albergos Municipals de la ciutat de Barcelona.
- Fomentar la implementació del document de veïnatge i rendir comptes del seu desenvolupament durant l'any 2018.

L'Hospitalet de Llobregat

HABITATGE

1. Ampliar l'alberg municipal com a recurs d'urgència (actualment hi ha 30 places i 18 d'emergència), i disminuir el temps d'espera tant per accedir al recurs com pels serveis que ofereix (2 dies per accedir al servei de dutxes).
2. Garantir que es pugui donar una resposta des de serveis socials adequada a cada perfil poblacional (famílies amb infants, gent gran, persones amb malaltia mental...) que garanteixi la protecció i la salut d'aquestes.
3. Realitzar i aplicar un protocol d'atenció a persones en situació de risc, en el qual es puguin oferir diferents eines i recursos per tal de donar una resposta habitacional efectiva que garanteixi el dret a l'habitatge a curt termini.

SERVEIS SOCIALS

1. Ser més flexibles i àgils en els tràmits burocràtics relacionats amb l'atenció, especialment relatius a l'empadronament i la documentació que cal aportar per a tràmits senzills.
2. Racionalitzar el sistema de derivacions al banc d'aliments. La rigidesa d'una derivació màxima de 3 mesos sovint obliga a les persones usuàries a quedar-se un mes sense accés als aliments, entre la tramitació burocràtica i el temps d'espera per a la següent atenció.
3. Garantir l'atenció integral a les persones no empadronades al municipi. Per aquest motiu acudeixen a sol·licitar altres ajudes a entitats privades, duplicant l'esforç tant de la persona com dels professionals.

URBANISME I EQUIPAMENTS PÚBLICS

1. Obrir el Casal de joves promès a cada barri. Fer públic on s'estableixen a Bellvitge i el Gornal, i obrir la seva programació a les entitats arrelades al territori.
2. Implementar el projecte de Patis Oberts al barri del Gornal.

Lleida

HABITATGE

1. Buscar mecanismes per l'accés a un lloguer normalitzat en aquells casos de persones que tenen plena capacitat de pagament però que en queden excloses per altres motius, com el tipus de cobrament - Renda Garantida de Ciutadania (RGC), l'ètnia, la religió, etc.
2. Crear polítiques per facilitar l'accés a l'habitatge a persones que no disposen de cap mena d'ingrés ni en són susceptibles de tenir-ne cap.
3. Implantar processos més àgils per l'accés tant a la Mesa d'emergència com la borsa d'habitatges socials.

SERVEIS SOCIALS

1. Pal·liar la sobrecàrrega dels serveis socials ampliant l'equip i ubicant l'Àrea d'Inclusió en un espai que permeti centrar l'atenció en la persona amb una atenció digna i individualitzada. A causa d'aquesta sobrecàrrega l'atenció recau, en moltes ocasions, en la resposta que donen les entitats privades, a la vegada que dificulta a l'equip de serveis socials establir vincles en la tasca educativa.
2. Incrementar el personal del PSI (Programa de Suport Individualitzat) Social de carrer i que aquest es pogués coordinar amb serveis socials i entitats socials per l'atenció dels usuaris.

URBANISME I EQUIPAMENTS PÚBLICS

1. Habilitar recursos urbans que s'han retirat com a mesures en contra de les persones sense llar: tancament de les fonts d'aigua públiques, canvi dels seients públics només en forma individual, etc.
2. Construir la Residència per a persones sense llar de les Josefines amb un projecte social adequat i consensuat amb les entitats socials que hi treballen.

El present document ha estat elaborat per un grup de treball que al llarg del primer trimestre de l'any 2019 ha realitzat grups de discussió de professionals de cada entitat i de persones ateses als projectes.

